

Γιατί το κούρεμα του χρέους, από μόνο του, δεν αρκεί

του Γιάννη Μηλιού

Η επίσκεψη του Άνγκελ Γκουρία, επικεφαλής του ΟΟΣΑ, στην Ελλάδα σηματοδοτεί ένα σημείο καμπής στην πορεία της κρίσης. Για πρώτη φορά ένας διεθνής οργανισμός (και μάλιστα αυτός που περιλαμβάνει το σύνολο των αναπτυγμένων χωρών του πλανήτη) τοποθετείται *σαφώς και δημοσίως* υπέρ του κουρέματος του ελληνικού δημόσιου χρέους, ως μόνης λύσης για τη βιωσιμότητά του. Αυτό το «σήμα» μας δείχνει ότι η ανάγκη για κούρεμα του χρέους ωριμάζει: «Η πρότασή μας είναι, όσο πιο σύντομα, τόσο καλύτερα!» υποστήριξε ο Γκουρία. Γίνεται φανερό ότι η ρητορεία της γερμανικής αλλά και της ελληνικής πλευράς που τονίζουν στο προσκήνιο ότι δεν υπάρχει καμία ανάγκη κουρέματος, και άρα καμία πιθανότητα νέας δανειακής σύμβασης, αποτελούν μέρος μιας επικοινωνιακής τακτικής, η οποία στοχεύει στη συνέχιση του εκβιασμού απέναντι στην πλειοψηφία της ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινωνίας για τη διαίωνιση της λιτότητας.

Οι δύο πολιτικές προτάσεις, από τη μία πλευρά της ευρωπαϊκής πολιτικής ελίτ και από την άλλη αυτή που εκφράζεται εμμέσως από το ΔΝΤ και ρητώς από τον επικεφαλής του ΟΟΣΑ είναι λοιπόν προς το παρόν διαφορετικές σχετικά με τον τρόπο επίλυσης της κρίσης χρέους των κρατών της Ευρώπης. Όπως όμως είχα σημειώσει και σε άρθρο μου στην *Αυγή* με τίτλο «Μεταξύ δύο εκβιασμών, μόνη λύση η απόδραση»¹ ακριβώς πριν ένα χρόνο, οι διαφορές ανάμεσα σε αυτές τις δύο πολιτικές προτάσεις είναι λιγότερο σημαντικές από τις ομοιότητές τους.

Η ομοιότητα ανάμεσά τους, που τις κατηγοριοποιεί στο ίδιο στρατόπεδο περιγραφόταν ως εξής: «Η πρόταση Μέρκελ [...] είναι η συνέχιση της υφεσιακής πολιτικής λιτότητας ακριβώς όπως αυτή εφαρμόζεται σήμερα. Η πρόταση του ΔΝΤ είναι κούρεμα ώστε να διαμορφωθούν οι συνθήκες για επανένταξη της Ελλάδας στις “αγορές”, κάτι όμως που ως αντάλλαγμα θα απαιτεί επίσης δρακόντεια μέτρα λιτότητας. Οπότε; Ποια είναι η διαφορά από τη σκοπιά του εργαζόμενου/άνεργου στην Ελλάδα; Καμία!».² Εντούτοις, «η πρόταση του ΔΝΤ εμπλέκει αντικειμενικά και τους εργαζόμενους/άνεργους των άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Το κούρεμα του ελληνικού χρέους δεν θα επιβαρύνει ιδιαίτερα τον προϋπολογισμό των κρατών αυτών αλλά θα είναι μόνο η αρχή. Θα ακολουθήσουν κι άλλα “κουρέματα” αν συμβεί το ελληνικό, γεγονός που αντικειμενικά θα θέσει σε ολόκληρη την Ευρώπη το ερώτημα “ποιος πληρώνει την κρίση”».³ Η αγωνία της γερμανικής και της ελληνικής πλευράς να μην τεθεί αυτή τη στιγμή το θέμα του κουρέματος έχει να κάνει με αυτήν ακριβώς την πτυχή του ζητήματος.

Για τον ίδιο λόγο, αντίθετα από Γερμανούς και Έλληνες μνημονιακούς, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει ταχθεί από πολύ νωρίς υπέρ της τεχνικής λύσης του κουρέματος. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ όμως έχει δύο πολύ μεγάλες διαφορές από αυτήν του ΟΟΣΑ (και του ΔΝΤ): α) Συνδέει την αποπληρωμή του υπόλοιπου χρέους με τη ρήτρα ανάπτυξης, κάτι που βασίζεται στην ιστορική εμπειρία αντιμετώπισης του γερμανικού χρέους το 1953 και β) θέτει ως απολύτως αναγκαία συνθήκη την *άμεση κατάργηση της λιτότητας*, την αναδιανομή του πλούτου και το σχέδιο παραγωγικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης.

---

1 *Αυγή*, 25/11/2012

2 ό.π.

3 ό.π.

Οι διαφορές αυτές εκφράζονται ξεκάθαρα στο άρθρο του Αλέξη Τσίπρα στην *Guardian*⁴ με τον χαρακτηριστικό τίτλο: «Η λιτότητα σπέρνει τον όλεθρο, αλλά η Αριστερά μπορεί να ενωθεί για να χτίσει μια καλύτερη Ευρώπη». Η διαφορά ανάμεσα σε μια πολιτική πρόταση που επικεντρώνεται μόνο στο τεχνικό ζήτημα μείωσης του χρέους (μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έχουν γίνει 189 αναδιαρθρώσεις δημόσιου χρέους) και στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία θεωρεί ότι η μείωση του χρέους θα έχει αποτέλεσμα μόνο αν αποτελεί μέρος μιας άλλης προσέγγισης του κοινωνικού ζητήματος, συμπυκνώνεται στην ακόλουθη πρόταση αυτού του άρθρου: «Η Ευρώπη χρειάζεται ένα μέτωπο κατά της λιτότητας και της ύφεσης, ένα κίνημα αλληλεγγύης για τους εργαζόμενους σε Βορρά και Νότο, που θα διαμορφώσει ένα σύμφωνο για τη δημοκρατία, την ανάπτυξη και την κοινωνική δικαιοσύνη».⁵

Από όλα τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η διαφορά που εμφανίζεται σήμερα ανάμεσα στον ΟΟΣΑ και την ΕΕ αφορά την τακτική. Η τακτική διαφορά όμως συγκαλύπτει τη στρατηγική σύμπλευση.

Η σημερινή δημόσια τοποθέτηση της ελληνικής κυβέρνησης στο στρατόπεδο που δεν συζητά ακόμη τη μείωση του χρέους πρέπει βέβαια να γίνεται αντικείμενο κριτικής. Η κύρια διαφορά όμως της πολιτικής πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ αφορά τον πυρήνα της στρατηγικής, την κατάργηση των πολιτικών λιτότητας. Για τον λόγο αυτό, αν η σημερινή κυβέρνηση προλάβει να ανοίξει το ζήτημα της μείωσης του χρέους, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα συνταχθεί μαζί της. Η κυβέρνηση είναι πιθανόν να παραστήσει ότι διαπραγματεύεται μια μείωση του χρέους όταν η πλευρά των δανειστών θα έχει ήδη αποφασίσει ότι έφτασε αυτή η ώρα. Η κυβέρνηση θα παριστάνει τότε ότι αναγκάζεται να αποδεχτεί νέα μέτρα αλλά και τη θεσμική μονιμοποίηση της λιτότητας, ενώ αυτός θα είναι ο προσυμφωνημένος πραγματικός κοινός στόχος της με τους δανειστές. Ο ΣΥΡΙΖΑ και ο ελληνικός λαός θα είναι απέναντί της και τότε όπως τώρα.

---

4 A. Tsipras, “Austerity is wreaking havoc, but the left can unite to build a better Europe”, *The Guardian*, 27/11/2013

5 όπ.π.